

صنایع پایین دستی در معرض سقوط

صنعت پلاستیک در قهقرا

گفت‌وگوی «اقتصاد ایران» با آقای نصرالله رضازاده، رییس هیأت مدیره صنایع پلاستیک استان تهران

خرید ندادند و بیشتر محصولات تولیدی پتروشیمی‌ها صادر می‌شود و سهمی که به بازار داخل داده می‌شود، کمتر از میزانی است که پیش‌بینی شده است. طبق آمار صنایع، ظرفیت تولید کشور ما ۳ میلیون تن است که باید ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن آن صرف تولید داخلی شود و مابقی صادر گردد. اگر در حال حاضر این آمارها را مورد بازبینی و کنترل قرار دهیم مشاهده خواهیم کرد که این ارقام برعکس شده‌اند.

اقتصاد ایران: رکود اقتصادی حاکم بر کشور، چه تأثیراتی را بر صنایع پلاستیک ایران گذاشته است؟

کشور ما هم از رکود جهانی بی‌نصیب نمانده است، اما میزان این تأثیرات با بسیاری از کشورهای متفاوت است، همان‌طور که این رکود در صنایع مختلف، تأثیرات متفاوتی را به همراه داشته است. در این بین آن دسته از صنایعی که وابستگی شدیدی به خارج از کشور داشته‌اند،

این نوع عقد استفاده نموده و پس از طی مراحل کارشناسی، مبلغ درخواستی متقاضیان را به صورت تدریجی و در چند مرحله واریز نماید. سیستم بانکی می‌تواند برای اجرای این تصمیم، مشتریان را بر اساس ریسک و مبلغ تسهیلات درخواستی طبقه‌بندی نماید. نکته مثبت این طرح آن است که کارشناسان می‌توانند در هر مرحله بررسی نمایند که آیا مشتری توانسته به برنامه‌ریزی‌های ارائه شده قبلی خود به بانک عمل نماید یا خیر؟

مسئله دیگری که می‌توان در ارتباط با رقابت بانکها بیان کرد، صدور اوراق مشارکت و یا اوراق قرضه با سود بالا است تا بتواند در صورت افزایش نقدینگی، عملکرد مناسبی برای جذب آن داشته باشد. پیشنهاد می‌گردد با انتشار اوراق با نرخ‌های بالا و تبلیغ از طریق رسانه‌های جمعی همچون تلویزیون، رادیو و یا ارسال پیامک، کارایی این روش به بیشترین حد ممکن افزایش یابد.

در این بین، بانکها می‌توانند در جریان اجرای این طرح و در راستای کاهش ریسک ناشی از اعطای تسهیلات، شرایطی را برای برخی صنایع و بخش‌های پُرسیک، در نظر بگیرند. مثلاً در صورتی که بخش مذکور تحت حمایت صندوق بیمه سرمایه‌گذاری قرار گیرد، بانک در اسرع وقت و بدون معطلی به وی تسهیلات اعطا کند. با این روش، بانک نه تنها خود را به عنوان نهادی مؤثر در رفع نیازهای مالی جلوه داده، بلکه ریسک خود را در شرایط غیرشفاف به میزان فراوانی کاهش داده است.

در پایان لازم به یادآوری است که این طرح یک تحول است، آن هم تحولی اقتصادی و اجتماعی و چیزی که بیش از همه اهمیت دارد، نحوه اجرای طرح است، نه اجرای خود طرح. لذا برای اجرای موفق آن باید تمام جوانب امر و راهکارها توسط کارشناسان مجرب مورد بررسی قرار گیرد و برای آن زمینه‌سازی مناسب انجام شود تا کوچکترین حاشیه‌های ناشی از اجرای این تصمیم از نظر دور نماند. در این صورت و با همکاری دولت و مردمی که شرایط رضایت آنها فراهم گشته، هدفمند نمودن پارانه‌ها، می‌تواند اقتصاد کشور را به سوی رونق سوق دهد. ■

اقتصاد ایران: در حال حاضر برای تأمین مواد اولیه خود چه مشکلاتی با شرکت ملی پتروشیمی دارید؟

طبق مصوبه‌ای که هیأت دولت تصویب کرده، مواد پلیمری باید ۵ درصد زیر قیمت فوب جهانی خلیج فارس بین تولیدکنندگان عرضه شوند. از یک سو کمبود نقدینگی برای خرید مواد در بورس، نیازمند این است که ابتدا ۱۰ درصد سپرده بگذارید و بعد از این که قیمت پیشنهادی شما مورد پذیرش قرار گرفت سه روز فرصت دارید تا ۹۰ درصد باقی‌مانده را تأمین کنید که واحدهای تولیدی، توانایی این اقدام را ندارند. علاوه بر این وقتی محصولی را به بازار عرضه می‌کنند، برگشت سرمایه از بازار در حدود ۴ تا ۶ ماه به طول می‌انجامد. از سوی دیگر هم بانکها هیچ‌گونه سرمایه در گردش را برای واحدهای تولیدی تأمین نمی‌کنند. با وجود مشکلات ذکر شده، واحدهای تولیدی توانایی تأمین مواد از بورس را ندارند، کما این که در حال حاضر، بخش ناچیزی از مواد به فروش رفته در بورس مربوط به تولیدکنندگان است و مابقی توسط تاجران و یا واسطه‌ها خریداری شده است. وقتی هم که این مواد می‌خواهند به دست تولیدکننده برسند، واسطه‌ها درصدی سود مطالبه می‌کنند و از آنجا که تولیدکننده وجه نقدی برای پرداخت آن ندارد، سودی هم به خاطر دیرکرد پرداخت نقدی به آن اضافه می‌شود. به این ترتیب مشاهده می‌کنیم مواد اولیه‌ای که در حال حاضر در اختیار تولیدکننده قرار می‌گیرد در بعضی موارد ۱۵ تا ۲۰ درصد بالای قیمت جهانی است. از طرفی هم با توجه به فعالیت چین در ایران و حجم بالای صادراتی که این

تأثیر بیشتری از رکود گرفته‌اند. متأسفانه در کشور ما هیچ تدبیری در این باره اندیشیده نشده تا از تأثیر بحران بر صنایع و اقتصاد کشور کاسته شود و در حال حاضر، بخش‌های اقتصادی به تنهایی در حال دست و پنجه نرم کردن با این بحران هستند.

اقتصاد ایران: چرا ۷۰ تا ۷۵ درصد فعالان صنایع پلاستیک در حال خارج شدن از این صنعت هستند؟

دولت در سال ۸۶ مصوبه‌ای را تصویب و به شرکت ملی نفت ایران ابلاغ کرد، مبنی بر این که کلیه تولیدات فرآورده‌های نفتی و مشتقات آن در بورس عرضه شوند. این مصوبه دقیقاً با بحران جهانی همزمان شد که به طور حتم اگر در آن زمان یک کار کارشناسی بر روی این موضوع انجام می‌گرفت، مسلماً چنین مصوبه‌ای تصویب نمی‌شد. تا تبعات منفی آن در مشتقات فرآورده‌های نفتی نمایان شود. به تناسب نوسان در قیمت نفت، قیمت بخشی از مواد پلیمری که از نفت و مشتقات نفتی تهیه می‌شوند، تغییر خواهد کرد. با توجه به این فرض، همان‌طور که استحضار دارید با بحران جهانی، قیمت نفت از تیر ماه ۸۷ شروع به کاهش شدید کرد، اما قبل از این بحران، بسیاری از واحدهای تولیدی که قبل از تیر ماه (شروع بحران) خرید کرده بودند، به دلیل کاهش قیمت با زبان‌های بسیاری مواجه شدند، به طوری که ۷۵ درصد واحدهای تولیدی در این زمینه، روند تولیدشان را متوقف کردند و ۲۵ درصد باقی‌مانده هم با ظرفیتی بین ۲۰ تا ۵۰ درصد در حال فعالیت هستند. با توجه به این شرایط، واحدهای تولیدی در حال حاضر امکان

اخبار پتروشیمی

گزارش «اقتصاد ایران»

• مدیر عامل مجتمع

پتروشیمی زاگرس گفت:

این مجتمع با ظرفیت تولید

۳ میلیون و ۳۰۰ هزار تن

متانول در سال، بیش از

۵ درصد متانول جهان را

تولید می‌کند. مهندس احمد بارول افزود: حجم متانول تولیدی این مجتمع ۶۲ درصد متانول تولیدی کشور را شامل می‌شود که نقطه برجسته‌ای در عملکرد و فعالیت‌های این مجتمع پتروشیمی است. وی تصریح کرد: متانول تولیدی این شرکت در تهیه فرمالین برای مصارف خانگی، تولید انواع رزین‌ها در صنایع پایین‌دستی، تولید انواع ظروف و دوربین‌های عکاسی و انواع چسب‌های صنعتی کاربرد دارد.

• مدیر عامل شرکت پایانه‌ها و مخازن پتروشیمی

در گفت‌وگو با شانا اظهار داشت: این شرکت سال گذشته ۱۴ میلیون و ۸۰۸ هزار تن عملیات تخلیه و بارگیری را با استفاده از هزار و ۲۲۰ فروند کشتی انجام داده که این رقم در سال ۸۷، ۱۲ میلیون و ۸۷۰ هزار تن بوده است. محمد شریف شهریاری افزود: از این میزان تئاز عملیات، ۱۲ میلیون و ۲۷۵ هزار و ۱۱۰ تن مربوط به صادرات و ۲ میلیون و ۵۳۲ هزار و ۸۹۵ تن مربوط به واردات و نقل و انتقال‌های داخلی بوده است.

• اعضای کمیسیون انرژی مجلس از تأسیسات

منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی بازدید کردند. مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی در خلال این برنامه، با بیان این که تاکنون ظرفیتی بالغ بر ۴۷ میلیون و ۹۰۰ هزار تن با سرمایه ۴۳ میلیارد دلاری در صنایع پتروشیمی کشور ایجاد شده افزود: در حال حاضر ۶۶ طرح دیگر در این صنعت در حال اجرا است که ظرفیتی در حدود ۵۰ میلیون تن ایجاد خواهد کرد. مهندس بیات اظهار امیدواری کرد با برنامه‌ریزی‌های انجام شده در صنعت پتروشیمی، تا سال ۹۳ نزدیک به ۱۰۰ میلیون تن ظرفیت تولید ایجاد شود.

• ارزش محصولات صادراتی پتروشیمی بندر

امام طی سال ۸۸ به بیش از یک میلیارد دلار رسید. مدیر عامل شرکت سهامی پتروشیمی بندر امام با اعلام این مطلب اظهار داشت: محصولات این شرکت در مدت یاد شده به ۲۵ کشور اروپایی و آسیایی صادر شده‌اند. به گفته مهندس رضا امیری، کشورهای نظیر انگلستان، فرانسه، ایتالیا، ارمنستان، عربستان، هلند و بلژیک از جمله مقاصد عمده محصولات پتروشیمی این شرکت بوده‌اند.

سمت کالاهای تولید داخل نمی‌آید.

به علاوه اگر در شرایط عادی از صنعت پلاستیک حمایت می‌کردیم و آن ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن ظرفیتی که برای آن در نظر گرفته شده بود حفظ می‌شد، به خودی خود این روند ادامه پیدا می‌کرد و مسلماً توانایی آن را داشتیم که این رقم را به ۷ میلیون تن برسانیم. اما با تغییرات قوانین و عدم حمایت از تولیدکننده به هیچ وجه نمی‌توان این صنعت را رشد و توسعه داد.

چین از تولیدکنندگان کوچک خود حمایت می‌کند و با به وجود آوردن برندهایی، آنها را زیر پوشش NGOها قرار داده تا در جاهایی که این واحدها احتیاج به کمک دارند و به تنهایی از پس آن برنمی‌آیند، این تشکلهای وارد عمل شده و با کمک به آنها چرخه تولید را به راه اندازند. تا چنین طرح‌هایی را در کشور اجرا نکنیم، نمی‌توانیم توسعه این صنعت را هدف خود قرار دهیم.

تصادیران: آیا خصوصی‌سازی شرکت‌های پتروشیمی می‌تواند کمکی به شما کند یا مانع دیگری بر سر راه شما ایجاد می‌کند؟

شرکت‌های پتروشیمی که در حال حاضر فعال هستند، به نوعی تحت پوشش دولت قرار دارند و تصمیم بر این شده که این شرکت‌ها به بخش خصوصی واگذار شوند. البته چند شرکت پتروشیمی خصوصی هم در کشور وجود دارند، اما آنچه مسلم است، محصولاتی که این پتروشیمی‌ها تولید می‌کنند، توجیه اقتصادی ندارد و این مسأله به خاطر فقدان پیشرفت ماشین‌آلات و دستگاه‌های این صنعت است. ابتدا باید کارشناسی‌های لازم برای تأمین خوراک پتروشیمی‌ها توسط دولت انجام گیرد که تا چه میزان به آنها تخفیف داده شود. همین‌طور پتروشیمی باید توجه داشته باشد که قیمت محصولی که می‌خواهد به صنایع پایین‌دستی بفروشد، باید ۱۰ درصد زیر قیمت جهانی باشد. با در نظر گرفتن این عوامل می‌توان به پیشرفت اندیشید.

تصادیران: به عنوان سؤال آخر، چه صحبتی با مسؤولان این صنعت دارید؟

میلیاردها تومان سرمایه ملی در صنعت پلاستیک در جریان است. در حال حاضر، دولت از صنعت خودرو با عوارض ۹۰ درصدی حمایت می‌کند، در حالی که اگر کارشناسی صورت بگیرد، متوجه می‌شویم که باید از صنایع پایین‌دستی و پتروشیمی حمایت کند. اگر از ما حمایت کنند، از صنعت خودرو هم حمایت کرده‌اند. در کل می‌خواهم عرض کنم باید کارشناسانه عمل کرد.

تصادیران: متشکریم. ■

کشور از سال ۸۷ به بعد به کشور ما داشته، تولیدکننده دیگر توجیهی برای تولید کالای خود ندارد، زیرا مشابه چینی آن با قیمت بسیار پایین‌تر در بازار موجود است. تصور من بر این است که اگر زودتر چاره‌های نیانداشیم، سرنوشت صنایع پایین‌دستی کشور دقیقاً مانند صنایع نساجی و کیف و کفش خواهد شد.

تصادیران: به نظر شما هدفمندسازی یارانه‌ها چه تأثیری بر صنایع پتروشیمی که بسیار انرژی‌بر هستند می‌گذارد؟

نظر شخصی من این است که کار کارشناسی مورد نیاز برای طرح هدفمندسازی یارانه‌ها انجام نشده است. بعد از اعمال این قانون عملاً برخی صنایع توان فعالیتشان را از دست خواهند داد. در حال حاضر هم صحبت از اختصاص ۳۰ درصد از درآمد حاصله از اجرای این طرح به بخش خصوصی صورت پذیرفته که حتی اگر این مبلغ هم به بخش خصوصی اختصاص یابد، به طور حتم کافی نخواهد بود.

تصادیران: نظراتان را در مورد ظرفیت تولید و نیروی اشتغال در صنعت پلاستیک بیان کنید.

در حال حاضر، ظرفیت تولیدی صنایع پتروشیمی ۳ میلیون تن است، اما طبق پیش‌بینی‌های انجام شده قرار است این رقم به مرز ۵ میلیون تن برسد. البته پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند این میزان در ۳ سال آینده به مرز ۷ تا ۱۰ میلیون تن خواهد رسید تا بتوانیم رتبه اول را در خاورمیانه در اختیار بگیریم. باید گفت ظرفیت تولیدی ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تنی فعلی که حدود ۳۰ درصد کل اقتصاد کشور را در یک سال دارد، بالطبع اشتغال را هم به دنبال خود می‌آورد. به هر صنعتی که بنگرید از خودرو و مخابرات گرفته تا صنایع و لوازم خانگی، موارد استفاده از پلیمر را می‌بینید که البته هنوز در کشور ما به صورت استاندارد از این صنعت استفاده نمی‌شود. در حال حاضر، سرانه مصرفی پلیمر در دنیا ۲۵ کیلوگرم است که متأسفانه این رقم در کشور ما بسیار پایین‌تر است.

تصادیران: در مورد مشکلات مربوط به واردات مواد اولیه هم توضیحاتی بفرمایید؟

به نظر من، در حال حاضر هیچ نوع کسری در پلیمرهای داخل کشور نداریم، اما به خاطر نوسانات قیمتی بازار، مقداری از این پلیمرها را وارد کرده‌ایم و از طرف دیگر محصولات ما ۱۰ درصد پایین‌تر از قیمت جهانی در حال صادر شدن هستند و همین‌طور کالاهای ساخته شده با ۲۰ تا ۳۰ درصد زیر قیمت تمام شده در بازار داخلی عرضه می‌شوند. مصرف‌کننده هم به کیفیت و قیمت تمام شده کالا نگاه می‌کند و چون چین بازار ما را در اختیار گرفته، دیگر مصرف‌کننده به